

Zdzisław Besz, *Stanisława Temberskiego związki z Przemysłem*, „Życie Przemyskie” 1975 nr 12 s. 5

Stanisław Temberski

Do licznego grona znanych i wybitnych postaci polskiej nauki i kultury, związanych z naszym miastem, należy Stanisław Temberski – historiograf Akademii Krakowskiej w drugiej połowie XVII wieku.

Niestety nic nie wiemy o jego młodości. Jego kariera naukowa w krakowskiej Almae Matris rozpoczęła się na początku lat trzydziestych XVII stulecia. W roku 1635 S. Temberski został bakałarzem na wydziale Artium (nauk wyzwolonych), gdzie w pięć lat później otrzymał stopień magistra. Wkrótce został również doktorem filozofii, z której to dziedziny nauki prowadził wykłady (w oparciu o Arystotelesa).

Lata 1641–1643 spędził w Padwie, gdzie studiował prawo. Po powrocie kontynuował pracę naukową w Krakowie.

W roku 1646 otrzymał święcenia kapłańskie (piastował m.in. funkcję kanonika parafii św. Anny w Krakowie). Mimo obowiązków kapłańskich nie przerwał pracy na uniwersytecie. Od 1650 roku pełnił funkcję dziekana wydziału filozoficznego. W czasie potopu szwedzkiego miał swój chwalebny udział w oporze Akademii wobec najeźdźców.

W słynnym sporze Akademii z biskupem krakowskim Gembickim (uczelnia walczyła o ograniczenie władzy biskupiej w stosunku do uniwersytetu, o zachowanie niezależności, swobodę w pracy dydaktycznej) Temberski był jednym z głównych adwersarzy biskupa. Zaważyło to w decydującym stopniu na jego dalszych

losach. Opuścił wkrótce Kraków i w roku 1658 zjawił się w Przemyślu, aby objąć wakujące stanowisko kanonika.

W dowód uznania dla jego działalności naukowej, Michał Korybut Wiśniowiecki przyznał mu tytuł sekretarza królewskiego, potwierdzony przywilejem w roku 1669.

S. Temberski był autorem kilkunastu, przeważnie łacińskich dzieł, z których większość została wydana drukiem. Wyjątkową wartość przedstawiają jego roczniki (Annales) dziejów Uniwersytetu Jagiellońskiego, obejmujące lata 1647–1656 oraz 1667–1672, przy czym te ostatnie powstały zapewne w Przemyślu. Niewykluczone, że pisał również w latach 1657–1666, ale nie udało się niestety odnaleźć rękopisu (być może zaginął). Roczniki, pomimo stroniczości i pewnych rozwlekłości, zaliczane są do podstawowych źródeł przy badaniu historii Polski i Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Stanisław Temberski zmarł w Przemyślu w roku 1679. Spędził w tym mieście, z niewielkimi przerwami, 21 lat życia. W nim też powstała znaczna część prac tego zasłużonego naukowca. Jego działalność, w aspekcie pobytu w Przemyślu, predestynuje go niewątpliwie do miana przemysłanina, o którym należy pamiętać!